LIMBURGS MILIEU

02 2018

Natuur en Milieufederatie presenteert 'Zonnevisie'

Op huisbezoek met de energiecoach

Eigen stroomfabriek op het dak

Review zonnige gadget

Speciale uitgave met Jaarverslag 2017

Een uitgave van Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg • jaargang 32

INHOUD

4 Kort nieuws

6 *NMF Limburg presenteert 'Zonnevisie'*

10 Op huisbezoek met de energiecoach

12 *Interview met fruitteler Misjel Lemmens*

14 Productreview WakaWaka Power+

15 De foto van Luuk

16 *Luchtvaart nieuws*

18 *Energiebesparingstips van Eric*

19 Lekker wandelen langs het water (advertentie)

20 TRINLkwizz

21 Colofon

VOORWOORD

Here comes the sun

Met de zomer in zicht presenteert de Natuur en Milieufederatie haar zonnevisie. Goed getimed en met een hoge urgentie, want commerciële aanbieders staan te trappelen om in Limburg uitgestrekte zonneparken aan te leggen.

Nu zijn wij op zich voorstander van energiewinning uit duurzame bronnen zoals zon, wind en aardwarmte. Deze vormen een goed alternatief voor fossiele brandstoffen en sluiten naadloos aan bij de ambitie van de overheid om Nederland in 2050 gasvrij te maken. Maar er zit ook een keerzijde aan deze ontwikkeling, die een bedreiging vormt voor natuur en landschap. Zonnepanelen nemen veel ruimte in beslag en de verleiding is groot om ze in het buitengebied te leggen. Zeker als je bedenkt dat de opbrengst van een hectare mais rond de 1500 euro ligt, terwijl dezelfde hectare naar verluidt tussen de 3000 en 7000 euro oplevert als er panelen op staan. En zon, in tegenstelling tot een gewas, hoeft niet gezaaid, bewaterd of geoogst te worden. Gemak dient de boer zou je zeggen. Toch stellen we in onze zonnevisie dat zonnepanelen niet in de wei thuishoren, maar op daken van huizen en kantoren, langs snelwegen, op oude stortplaatsen en overkapte parkeerterreinen. Op de eerste plaats in stedelijk gebied dus en pas in tweede instantie daarbuiten, bijvoorbeeld in de droge en natte heideontginningen van Noord- en Midden-Limburg. Zuinig en bij voorkeur dubbel ruimtegebruik vormt het uitgangspunt van de zonnevisie. Mocht u het document gaan lezen, dan is het wel zo prettig om er een zonnig deuntje bij te draaien. Hieronder enkele suggesties:

- *Here Comes The Sun* *(The Beatles)*
- *Ain't No Sunshine* *(Bill Withers)*
- *Follow The Sun* *(Xavier Rudd)*

Ik wens u veel lees- en luisterplezier en een zonovergoten zomer!

Hans Heijnen
directeur
h.heijnen@nmflimburg.nl

NMF Limburg neemt deel aan regionale Industrietafel

Vijf sectortafels maken plannen voor realiseren Klimaatakkoord

Het kabinet wil in 2030 de uitstoot van CO_2 met 49 procent terugdringen. In totaal moeten alle sectoren zo'n 56 miljoen ton minder CO_2–uitstoot realiseren. In samenwerking met de SER wil het ervoor zorgen dat het onderhandelingsproces voor het Klimaatakkoord tot een goed eind komt.

Voor de invulling van het Klimaatakkoord maken vijf sectortafels (gebouwde omgeving, landbouw en landgebruik, mobiliteit, elektriciteit en industrie) vanaf half februari afspraken op hoofdlijnen. Afspraken over de techniek die nodig is om de doelen te halen, beleidsinstrumenten, financiering en rollen en verantwoordelijkheden. De coördinatie van de tafels is in handen van het Klimaatberaad. Voor de zomer moeten de plannen er liggen. De uitwerking tot concrete maatregelen is gepland in de tweede helft van 2018. De uitvoering van het Klimaatakkoord start in 2019.

Chemelot-werkgroep

Op verzoek van de sectortafels zijn regionale werkgroepen in het leven geroepen om beoogde resultaten voor te bereiden en draagvlak te zoeken. Binnen de sector Industrie vindt in Limburg overleg plaats in de Chemelot-werkgroep waar onder andere SABIC, OIC Nitrogen, Tennet, Provincie Limburg, gemeente Sittard – Geleen en de Natuur en Milieufederatie Limburg (Hans Heijen, directeur, en Carel van der Zanden, beleidsmedewerker) deel van uitmaken. De bedoeling is dat de plannen die straks vanuit de Chemelot-werkgroep bij de Industrietafel worden ingebracht draagvlak hebben bij de regionale overheden en NGO's.

Gigantische opgave

Landelijk staat de industrie voor 22 miljoen ton CO_2-reductie in 2022 aan de lat, waarvoor Chemelot deels verantwoordelijk is. "Het wordt voor de Industrie een gigantische opgave om uiteindelijk geen CO_2 meer uit te stoten", vertelt Hans Heijnen. "Dat vereist een compleet andere aanpak van de productieprocessen. Zo zal aardgas vervangen moeten worden door elektriciteit en/of waterstof die bij voorkeur groen (door middel van zon- en windenergie) worden opgewekt met de nodige ruimtelijke consequenties. Wie gaat dat betalen?" ■

Kunst als impuls voor natuurinclusieve landbouw

Hoe kunnen we landbouw en natuur beter samen laten gaan? Deze vraag legden Museum van Bommel van Dam, Gemeente Venlo, HAS, Natuur en Milieufederatie Limburg, Stichting het Limburgs Landschap en LLTB voor aan kunstenaars. Daarop kwamen 25 creatieve voorstellen binnen. Op verzoek van de jury werkten Sjef Meijman, Martina Florians, Lobke Meekes en Cathalijne Smulders hun voorstel afgelopen maanden uit. En met succes: de samenwerkende partijen gaan zich sterk maken om hun voorstellen ook echt uitgevoerd te krijgen. Cathalijne Smulders kan direct aan de slag. Voor de andere drie voorstellen wordt nog naar financiering gezocht.

CALL

De samenwerking is onderdeel van het Circular Art Lab Limburg, kortweg CALL. CALL legt maatschappelijke vraagstukken voor aan de creatieve sector. Van de reacties op een vraag wordt er minimaal één gerealiseerd. De opgave rond landbouw en natuur is bijzonder complex. Vandaar dat frisse perspectieven en creatieve werkwijzen hier zeer welkom zijn. Van de vier geselecteerde voorstellen geloven de betrokken partijen dat deze daadwerkelijk een verandering in gang kunnen zetten. Voor financiering wordt op diverse budgetten en programma's een beroep gedaan.

Martina Florians: Generatie-agenda

Martina Florians (1974) ziet boeren als cruciale schakel tussen verleden en toekomst van de landbouw. Zij nodigde boeren uit diverse agrarische sectoren uit om aan de hand van haar Generatie-agenda hun koers voor de lange termijn te beschrijven. De gesprekken leverden een schat aan informatie op. Vooral het persoonlijke perspectief van boeren bleek waardevol. Dit maakt het mogelijk verduurzaming van het boerenbedrijf aan te laten sluiten of zelfs voort te laten komen uit de drijfveren en dromen van de boeren.

Sjef Meijman: Varkenstractor

Sjef Meijman (1978) is kunstenaar en varkenshouder, of zoals hij zelf zegt: beeldend agrariër. Zijn Varkenstractor zet varkens in voor precisie-bewroeting. Rondtrekkend door de regio kan de Varkenstractor op tal van plaatsen worden ingezet: op akkers en in volkstuinen, naaldbossen en natuurgebieden. De Varkenstractor reist gedurende het jaar het voedselaanbod en de vraag naar bodembewerking achterna. De opvallende vorm van de installatie helpt de mogelijkheden van kleinschalige, duurzame varkenshouderij bij boer én consument onder de aandacht te brengen.

Lobke Meekes: Hortus Quercus

Lobke Meekes (1981) ziet in de zomereik (Quercus Robur) een symbool dat mensen kan betrekken bij natuurbehoud en landschapsbescherming. De eik speelt een belangrijke rol in ons culturele verleden. Steeds meer eiken blijken echter vatbaar voor schimmels en insecten. Een exacte oorzaak is niet bekend. Lobke stelt een Hortus Quercus voor: een beschermde omgeving waar de eik op een laagdrempelige manier ervaarbaar wordt gemaakt. Maar ook een plek die onderzoek naar eikensterfte samenbrengt en stimuleert. Zo wordt gewerkt aan bewustzijn en draagvlak.

Cathalijne Smulders: parfum Varken

Cathalijne Smulders (1979) gaat samen met boeren en betrokkenen een parfum ontwikkelen waarin de geur van varken centraal staat. De geur van varkensmest zorgt in sommige gebieden voor overlast. Zou je de geur van mest, huid en voer ook om kunnen zetten in een verkoopbaar concept? De reukzin is een krachtig zintuig. Beschrijven wat je ruikt opent je belevingswereld en zorgt voor zeer persoonlijk contact. Cathalijne legt het ontwikkelproces vast in een film, die samen met het resulterende parfum in een ruimtelijke installatie wordt gepresenteerd. ■

Kijk voor meer informatie over de voorstellen van de kunstenaars én het vervolg van het project op www.vanbommelvandam.nl/projecten.

Lancering LEKTA-netwerk

Op 27 juni lanceerde de Provincie Limburg haar transitienetwerk in het kader van LEKTA (Limburgse Energie en Klimaat Transitie Aanpak). Met dit netwerk wil de provincie bedrijven, experts, burgerplatforms, lokale overheden en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties uitnodigen om mee te denken over nieuwe duurzame initiatieven voor Limburg. In het voorjaar van 2018 heeft het netwerk een gezamenlijke verkenning gedaan van de reeds uitgevoerde of lopende initiatieven en gewerkt aan toekomstperspectieven op het vlak van energie en klimaat. Deze voorbereidingen vormen het fundament voor het LEKTA-netwerk.
De NMF Limburg maakt ook deel uit van het LEKTA-netwerk. Zij vertegenwoordigt hierin zowel haar aangesloten energie-coöperaties als haar groene organisaties. 'Samen werken om de transitie naar duurzame energie te versnellen, zonder hierbij natuur- of landschapswaarden in te leveren' vormt voor NMF Limburg het uitgangspunt bij de besprekingen.

Op 27 juni is het gezamenlijke verhaal van het LEKTA-netwerk gepresenteerd en gaf de provincie voorbeelden van lopende duurzaamheidsprojecten en -initiatieven. Na de zomer wordt het netwerk verder uitgebreid en worden nieuwe projecten en experimenten in gang gezet. ■

NMF Limburg presenteert ‘Zonnevisie’

Overheid moet regie nemen bij aanleg zonneparken

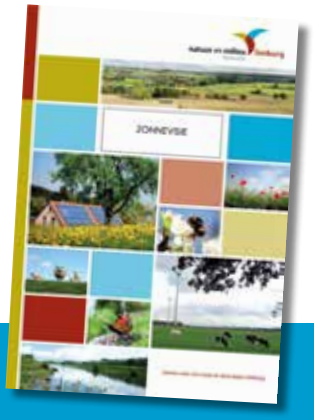

Hoog tijd dat Provincie Limburg en gemeenten het heft in eigen handen nemen als het gaat om de plaatsing van zonneparken. Dat vindt de Natuur en Milieufederatie Limburg (NMF Limburg). Het aantal zonneparkinitiatieven neemt toe, maar bij de overheden ontbreekt het aan gerichte sturing en beleid. Om ondoordachte en ongewenste plaatsing van zonneparken te voorkomen presenteert de NMF Limburg haar ‘Zonnevisie’. Een richtinggevende handreiking aan de vergunningverleners.

Lilian Rippe

Foto: Zonnepark in Offingen, Duitsland

Een versnelling van de energietransitie is noodzakelijk, dat staat voor de NMF Limburg voorop. En dat kan in Limburg. Volgens berekeningen van de NMF Limburg kan met de juiste mix van windenergie, zonne-energie, biomassa, geothermie, restwarmte en waterkracht in 2050 bijna 100 PJ aan energiepotentie worden behaald zonder hierbij in te leveren op natuur- en landschapswaarden. Ongeveer 40 procent zou daarvan uit zonne-energie moeten komen. Dat komt neer op ruim 6000 ha zonnepanelen. Maar eerst moeten overheden nadenken over de gewenste energiemix. “Niet alle energie hoeft van de zon te komen”, zegt Hans Heijnen, directeur van de NMF Limburg. “Andere vormen van duurzame energie moeten parallel aan zonne-energie ontwikkeld worden om aan de continue energievraag in Limburg te kunnen voldoen. Evenals aandacht blijven geven aan energiebesparing”, benadrukt hij.

Zorgvuldige locatiekeuze

Naast de andere vormen van duurzame energie stimuleert de NMF Limburg het gebruik van zonne-energie. Tegelijkertijd wil ze de ruimtelijke kwaliteit bewaken en natuur- en landschapsbelangen beschermen. Dat stelt ze nadrukkelijk omdat ze vindt dat voor zonne-energie te snel naar mogelijkheden in het buitengebied wordt gekeken, zonder de mogelijkheden in de bebouwde omgeving te hebben verkend. De locatiekeuze moet zorgvuldig gebeuren. “Gemeenten worden op dit moment overspoeld met aanvragen voor zonneparken in het buitengebied”, vertelt Marloes Fransen, beleidsmedewerker natuur- en landschap bij de NMF Limburg. “En gemeenten hebben er geen sturing op. Ze nemen nu ad hoc beslissingen zonder na te denken over de gevolgen. Er zit al veel druk op ruimte en je kunt het buitengebied maar één keer verknallen. We willen de energietransitie versnellen, maar niet ten koste van de kwaliteit van landschap en natuur. Kansen in het stedelijk gebied worden gemist. Daarom hebben we de zonnevisie ontwikkeld als sturingselement voor overheden.”

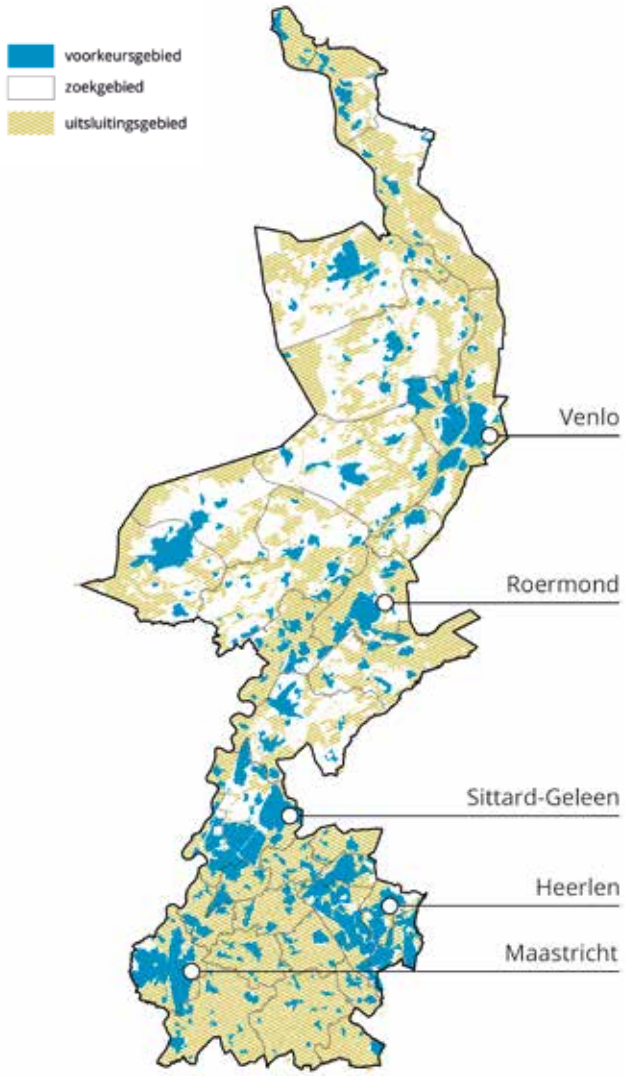

Marloes Fransen:

‘Gemeenten nemen nu ad hoc beslissingen zonder na te denken over de gevolgen. Er zit al veel druk op ruimte en je kunt het buitengebied maar één keer verknallen.’

Voorkeursladder

Voor de realisatie van de ruim 6000 ha zonnepanelen heeft de NMF Limburg in haar visie op zonne-energie een zogenoemde voorkeursladder opgesteld die voorkeursgebieden, zoekgebieden en uitsluitingsgebieden aangeeft. In de ladder moeten eerst locaties voor zonnepanelen gevonden worden in voorkeursgebieden (ruim 37000 ha): bebouwde omgeving (zie kaartje). Denk aan daken van loodsen en fabrieken, parkeergarages en -terreinen en bedrijventerreinen. Pas wanneer in de bebouwde gebieden geen geschikte locaties meer zijn, zouden ze onder bepaalde voorwaarden een plek kunnen

Zonneparken in Limburg

Plan zonnepark Smakt Venray
In de gemeente Venray is een plan in voorbereiding voor de realisatie van een zonnepark van 24,9 ha ten zuiden van de dorpskern Smakt. Dat zonnepark zou substantieel kunnen bijdragen aan het bereiken van de doelstelling van de gemeente om in 2030 energieneutraal te zijn. Het park, in totaal zo'n 90.000 zonnepanelen, zou straks circa 7.000 huishoudens kunnen voorzien van groene stroom.

De projectontwikkelaar van het zonnepark, gemeente, lokale energiecoöperatie Beepower en de Smakter dorpsraad zijn met elkaar in gesprek over de verdeling van de lusten en lasten van het project. Bij verlening van een vergunning wordt het zonnepark in 2019 gerealiseerd. Kijk ook op: www.zonnepark-venray.nl

Plan zonnepark op voormalige stortplaats in Maastricht
Nazorg Limburg BV wil tien miljoen euro investeren in een zonneweide op de Belvédèreberg in Maastricht, de voormalige stortplaats die in 1993 werd gesloten. De bedoeling is 10 ha van de Belvédèreberg te beleggen met zo'n 40.000 zonnepanelen. Als het plan doorgaat, gaat de zonneweide meer dan tien miljoen kilowattuur stroom produceren, goed voor het jaarlijks stroomverbruik van zo'n 3.700 huishoudens. Bovendien zal de zonneweide de CO_2-uitstoot met ruim vier miljoen kilo per jaar reduceren. De gemeente Maastricht heeft Nazorg Limburg BV een vergunning voor de zonneweide verstrekt op voorwaarde dat de aanvrager subsidie krijgt toegewezen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. De subsidie is volgens de gemeente nodig om de exploitatie van de zonneweide voor vijftien jaar rendabel te maken. Als alles doorgaat zal de bouw van het zonnepark in 2019 aanvangen.

Zonneweide Stramproy
Woningstichting St.-Joseph in Stramproy nam in het voorjaar van 2017 aan de Horsterweg een zonneweide van 270 zonnepanelen in gebruik. Hiermee worden zeven compacte woningen en de centrale voorzieningen van een appartementencomplex van stroom voorzien, 28 huishoudens in totaal.

Begin 2018 was met de zonnepanelen 39,75 MWh oftewel 39.750 kwh opgewekt. Genoeg voor het totale verbruik van de aangesloten woningen en voorzieningen. Tevens is hiermee 15.780 kg CO_2 bespaard. St. Joseph geeft hiermee een goed voorbeeld van opwekking van duurzame energie.

Marloes Fransen:
'Dit dermate groot, ruimtelijk vraagstuk heeft in eerste instantie provinciale sturing nodig. Ook omdat niet iedere gemeente voldoende ruimte heeft om volledig energie-zelfvoorzienend te zijn.'

krijgen in de zogenoemde zoekgebieden (85.000 ha): braakliggende gronden of pauzelandschappen, langs infrastructuur, stortplaatsen en agrarisch gebied. "Die zonnevelden moeten dan zoveel mogelijk aan het oog onttrokken worden of passend gemaakt worden in het landschap om het negatieve effect van zonnevelden op landschap en natuur te voorkomen", zegt Fransen. Het Nationaal Landschap Zuid-Limburg en de goud-, zilvergroene natuurzones en bronsgroene landschapszones zoals genoemd in het POL (2014) blijven vrij van zonnevelden.
Dit komt neer op ongeveer 99.000 ha uitsluitingsgebied. "Bijna alle zonne-energie is met aanpassing van regelgeving en bouwconstructies te realiseren in steden." Naast de voorkeursladder en duiding van de verschillende gebieden op de geografische kaart van Limburg wijst de NMF Limburg ook op het creëren van draagvlak in de omgeving, burgerparticipatie en aandacht voor betrokkenheid in een vroeg stadium van de planontwikkeling.

Dringend verzoek aan Limburgse overheden
Met de zonnevisie doet de NMF Limburg een dringende oproep aan de Provincie Limburg en Limburgse gemeenten

met de vraag om snel in beweging te komen. “Dit dermate groot, ruimtelijk vraagstuk heeft in eerste instantie provinciale sturing nodig. Ook omdat niet iedere gemeente voldoende ruimte heeft om volledig energie-zelfvoorzienend te zijn. Nu presenteren grote, buitenlandse bedrijven plannen in het Limburgse land omdat ze weten dat hier nog geen beleid is. Zo ontstaat een soort wildwest aan locaties van zonneparken. Provincie en gemeenten moeten beseffen wat ze aan kwalitatief hoogwaardig buitengebied in handen hebben. Door beleid te maken en wet- en regelgeving aan te passen kunnen ze sturen waar zonneparken gerealiseerd worden. Limburg loopt achter op dit gebied. We moeten voorkomen dat we het lachertje van Nederland worden”, aldus Fransen. ■

Download en lees onze ‘Zonnevisie’

Scan de QR-code of surf naar bit.ly/2tnxRYg

Wat vindt de NMF Limburg?

Bebouwde omgeving eerst

De NMF Limburg dringt erop aan pas zonnepanelen in het buitengebied te leggen wanneer in voorkeursgebied, bebouwd gebied, ook een aandeel zonne-energie is gerealiseerd. Daarbij kijkt ze naar het ‘Energiedashboard’ van de Provincie Limburg waarin richtlijnen voor de plaatsing van zonnepanelen in stedelijk gebied en buitengebied zijn opgenomen. Uitgaande van deze doestellingen vindt de NMF Limburg dat de ontwikkeling van zonneparken in het buitengebied moet afhangen van de realisatie van zonnepanelen in voorkeursgebied. Nooit andersom. Met andere woorden: wanneer een gemeente 20 procent van haar doelstelling zonne-energie in voorkeursgebied heeft gerealiseerd, dan mag zij daarna ook 20 procent van de doelstelling in het buitengebied realiseren. Zo wordt voorkomen dat het buitengebied wordt vol gelegd met zonnepanelen, zonder eerst te kijken naar ontwikkelingen in voorkeursgebieden.

Dubbele functie

De NMF Limburg zou graag zien dat er bij de realisatie van nieuwe zonneparken wordt gekeken naar de mogelijkheid van een gecombineerde functie. Bijvoorbeeld door de grond waarop de zonnepanelen staan te gebruiken voor bepaalde vormen van landbouw.

Energiecoach Bert Dierick:

‘Zo’n energieadvies is voor iedereen interessant’

Bert Dierick volgde in 2016 de opleiding tot energiecoach. Sindsdien bezoekt hij in zijn vrije tijd zo’n twee keer per maand een woningbezitter die om een advies verlegen zit. “Duurzaamheid heeft altijd mijn interesse gehad”, vertelt Dierick. “Ik vind het leuk om mensen hierin te adviseren. We moeten allemaal echt heel snel minder energie gebruiken om de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs te halen. De tijd dringt.”

Met bewoners aan tafel

De energiecoach zit bij een huisbezoek zo’n anderhalf uur met de woningeigenaren om de tafel en maakt een rondje door hun woning. Na het bezoek ontvangen de bewoners een rapport met bevindingen met daaraan gekoppeld een energieadvies. “Zo’n energiescan van de woning is voor iedereen interessant”, zegt Dierick. “De mensen krijgen een beeld van de energiestatus van hun hele huis waarbij we ook het energiegebruiksgedrag van de bewoners meenemen. Een totaalbeeld dus. Altijd goed als iemand daar met een frisse blik naar kijkt.”

Maatregelen

Na een bezoek van een energiecoach weten mensen meteen hoe ze hun verbruiksgedrag kunnen veranderen en welke maatregelen ze kunnen nemen om hun woning energiezuinig te maken. Zo kan een nieuwe, energiezuinige diepvries al een mooie besparing opleveren. “Bij nieuwere woningen zijn de maatregelen meestal minder ingrijpend omdat er bij de bouw al aandacht was voor duurzaamheid. Bij oudere woningen zijn het vaak grote maatregelen die veel besparing kunnen realiseren. Zo praat je bij een voorgevel

Energieadvies voor huiseigenaren

De Natuur en Milieufederatie Limburg leidde afgelopen jaren enkele tientallen vrijwilligers op tot energiecoach. Op verzoek van huiseigenaren doen ze een woninginspectie en geven vervolgens gerichte energieadviezen. Het blijkt dat huiseigenaren door de adviezen van een energiecoach sneller stappen zetten naar verduurzaming van hun woning.

Huiseigenaren in de gemeenten Maastricht, Gulpen-Wittem en Vaals die behoefte hebben aan een energieadvies van een energiecoach kunnen via de website van het Centrum voor Natuur en Milieu Educatie (CNME) een energiecoach aanvragen. Kosten 25 euro. Bij uitvoering van een van de geadviseerde maatregelen krijgt de aanvrager dat bedrag weer terug.

Voor meer informatie en aanvragen van een energieadvies kijk op www.cnme.nl/energiecoach.

isoleren over behoorlijke bedragen. Maar iemand kan beginnen met de voordeur kierdicht te maken met stevige tochtband van 15 euro. Mensen kunnen de geadviseerde maatregelen gefaseerd uitvoeren. Overigens adviseren we de bewoners ook over subsidiemogelijkheden en de Stimuleringslening Duurzaam Thuis van de Provincie Limburg." De woningeigenaren bij wie Dierick over de vloer komt, zijn meestal zeer gemotiveerd om energie te besparen en/of op te wekken. "Sommigen zijn zo enthousiast dat ze hun woning zelfs energieneutraal willen maken."

Huisbezoek

Onlangs bracht Dierick een bezoek aan Nicole en Richard Wijnands in Maastricht die deze zomer de puntjes op de i willen zetten van hun energiebesparingsmaatregelen (zie foto). "Goed voor het milieu én voor de huishoudportemonnee", lacht Nicole. Het tweetal trof de afgelopen jaren al de nodige energiebesparende maatregelen zoals dakisolatie, dubbele beglazing, moderne CV-ketel en een dag- en nachtstroommeter. Na een energieadvies in 2017 schafte het nog energiezuinige verlichting aan en liet vloerisolatie aanbrengen en radiatorventilatoren plaatsen. "Ons huis is goed op orde. Wat nog ontbreekt zijn zonnepanelen."

Dierick was daarom nu met name gevraagd voor een advies over de zonnepanelen. "We krijgen een nieuwe keuken met een inductiekookplaat. Dat heeft consequenties voor ons elektriciteitsverbruik. We wilden van de energiecoach weten waar we bij de aanschaf van zonnepanelen op moeten letten." Het echtpaar Wijnands is blij met de adviezen van de energiecoach. "Perfect dat dit gefaciliteerd wordt", meldt Richard. "Naast dat wij ons huis gericht stap voor stap kunnen verduurzamen, interesseert het me ook omdat ik als raadslid in Maastricht veel bezig ben met duurzaamheid. Dan wil ik zelf het goede voorbeeld geven." ■

Bert Dierick:

'De mensen krijgen een beeld van de energiestatus van hun hele huis waarbij we ook het energiegebruiksgedrag van de bewoners meenemen.'

Bewust boeren in Limburg: Misjel Lemmens van LimBio - Tuin van Gronsveld

‘In de hoogstamweiden staan bomen die wel 100 jaar oud kunnen worden. Ze hebben hun eigen leven en geven monumentaliteit aan een dorp.’

De Tuin van Gronsveld ligt als een groene long aan de rand van het gelijknamige Zuid-Limburgse dorp. Bioboer en fruitteler Misjel Lemmens typeert zijn boomgaard van twee hectare als een ‘groete hoeswei’ waar het goed toeven is. In de wei staan oude hoogstambomen die doen denken aan vroeger tijden. Misjel spreekt bevlogen over de vergeten fruitsoorten die hier een plekje hebben gevonden, van Gronsvelder Klumpke tot Dubbel Flip. Als het aan hem ligt gaan we deze rassen herontdekken en weer meer genieten van wat de streek te bieden heeft.

Len Dumont, Natuur en Milieufederatie Limburg

Waar komt je affiniteit met het boerenleven vandaan?
Ik ben opgegroeid in de stad, maar bij ons thuis in Maastricht was het relatief maar een saaie boel. Tijdens weekenden en vakanties ging ik dan ook het liefst meehelpen op de boerderijen van mijn ooms in Schimmert en Nieuwstadt. Daar gebeurde het, daar was het leven. Op de ene dag werden met tien man tegelijk aardappelen gerooid en stond je bovenop zo’n grote machine, op de andere werd er hooi gestoken en was je druk bezig met het stapelen van balen. Boerenromantiek heb ik van kleins af aan meegekregen.

Wanneer ben je zelf begonnen met boeren?
Na mijn studie culturele geschiedenis in Amsterdam liep ik tegen de verstedelijking aan, het ging me steeds meer irriteren. Ik was op zoek naar een autonome manier van leven en ben nog een tijdje actief geweest in de kraakbeweging. We probeerden een wereld binnen een wereld te creëren. Veel mensen uit de beweging vertrokken naar het buitenland om hun geluk elders te beproeven. Zelf had ik een voorliefde voor Spanje. Tijdens mijn studie had ik een documentaire gemaakt over leeggelopen dorpen in de Pyreneeën. In een

van die dorpen kocht ik voor een habbekrats een huis met stal en vijf hectare grond. Verder was er helemaal niets, geen water, geen licht, nul infrastructuur. Samen met mijn gezin wilde ik zoveel mogelijk zelfvoorzienend leven. We hielden geiten en bewerkten het land voor hooi. Van de melk maakten we kaas die we aan huis of op markten verkochten. Het leven was heel idyllisch in een ontluikend herbewoond dorp, maar ook zwaar, geïsoleerd en op den duur eentonig. Na 12 jaar in de Spaanse bergen deed zich de gelegenheid voor om in Gronsveld deze boerderijwoning met land over te nemen van een oom.

Wat is de Tuin van Gronsveld en wat is er te vinden?
Wat betreft de naam heb ik me laten inspireren door de tuin van Sint-Pieter in Maastricht, een soort biologische buurttuin waar mensen uit de omgeving elkaar kunnen treffen. De tuin ligt als een beschermende ring om de dorpskern heen, iets wat je vroeger overal zag. In de hoogstamweiden staan bomen die wel 100 jaar oud kunnen worden. Ze hebben hun eigen leven en geven monumentaliteit aan een dorp. Het is een gevarieerd stuk land met behalve hoogstamfruit ook nog wat groenten en een halve hectare oud bos met wilgen, noten, eiken en beuken. Vorig jaar is een ontwerp gemaakt voor een soort voedselbos. Samen met vrijwilligers hebben we onder meer frambozen- en bessenstruiken geplant. Wel netjes in een rijtje trouwens, zodat ik er met de tractor nog net tussendoor kan.

Vergeten groenten is een bekend begrip. Kun je ook spreken van vergeten fruitsoorten?
Jazeker. Al wordt veel vaker gesproken over uitstervende soorten, wat ik jammer vind. Met typisch streekeigen fruit denk ik dat Limburg zich op de kaart kan zetten. Court Pendu, Sterappel, Dubbele Flip, Maagdenpeer en Gronsvelder Klumpkes zijn oude fruitrassen die garant staan voor een bijzondere en authentieke smaakbeleving. Ik maak me overigens wel zorgen over de huidige toestand van de bijen, want die zijn hard nodig om deze soorten in stand te houden. Uit recent Duits onderzoek is gebleken dat in enkele decennia maar liefst driekwart van de insectenpopulatie is verdwenen. Deze afname hangt ook samen met ruilverkaveling, waardoor bloemrijke akkerranden zijn verdwenen. Het zou goed zijn als deze vorm van schaalvergroting gedeeltelijk wordt teruggedraaid.

Hoe breng je je producten aan de man?
Twee keer per week sta ik met een kraam op de biologische markt, op donderdag in Maastricht en op zaterdag in Sittard. De biologische markt bestaat al 25 jaar en biedt een verzameling van basisproducten uit de streek. Naast groente en fruit ook brood en kaas. Als beheerder van de markt ga ik regelmatig langs bij boeren in de regio. Soms ook wat verder als een bepaald product niet beschikbaar is in de buurt. De markt fungeert als tussenhandel en door de relatief lage kosten blijven biologische producten betaalbaar voor een grote groep.

Hoe ziet de Tuin van Gronsveld eruit over 10 jaar?
Dan is het een prachtig stukje natuur met verschillende poelen, veel bijen en mooie bomen, waar toch nog voedsel geproduceerd wordt zodat het zichzelf kan bedruipen. En hopelijk ook met inbreng van anderen. Ik heb het voorrecht om hier te mogen boeren, maar mensen uit het dorp of de omgeving die willen meehelpen of meeprofiteren van de rust en de mooie omgeving zijn van harte welkom. Ik kan best wel wat hulp gebruiken. ■

‘Share the sun’ luidt de missieslogan van WakaWaka, een bedrijf dat zich profileert als een sociale onderneming. Met hun lampen op zonne-energie willen ze het leven verbeteren van families in gebieden zonder elektriciteit. Bijvoorbeeld op Chiloé, het op een na grootste eiland van Chili, dat in 2016 werd getroffen door een zware aardbeving. In dit soort crisisgebieden maken mensen vaak langdurig gebruik van olielampen, kaarsen en batterijen om ’s avonds licht te hebben. Maar daar kleven de nodige gezondheidsrisico’s aan, zoals brandwonden en vergiftiging door gassen en dampen. Een ledlamp met een zonnepaneel kan dan uitkomst bieden. Door als westerse consument een WakaWaka-product te kopen draag je bij aan een project naar keuze en zo ‘deel je de zon’.

Zonnige gadget voor een betere wereld

Een van die producten is de WakaWaka Power+, een slim ontworpen combinatie van powerbank/oplader en (zak)lamp op zonne-energie. Dit handzame apparaatje (120 x 77 x 16 mm) weegt 160 gram en is in de knalgele uitvoering een opvallende verschijning. De twee witte leds zijn dimbaar in 4 standen en hoewel niet heel sfeervol, wel erg effectief. Met een geopende klep kan het geïntegreerde zonnepaneel onder een hoek naar de zon worden gericht. Volgens de specificaties op de verpakking zou de batterij van 3000 mAh in 18 uur volledig zijn opgeladen. Dat blijkt in de praktijk tegen te vallen; in de Limburgse lentezon duurt het minstens 3 dagen. WakaWaka geeft aan dat de oplaadtijd afhankelijk is van de lokale zoncondities. Als je het apparaat meeneemt op vakantie kun je dus maar beter een zonnige bestemming uitzoeken. Of een hotelkamer met stopcontact, want via het stroomnet is de powerbank al binnen een paar uur klaar voor gebruik.

De capaciteit is voldoende om een smartphone als de Samsung Galaxy S7 voor 80% mee op te laden. Daarmee is de WakaWaka Power+ ideaal als reservebatterij, bijvoorbeeld tijdens een lange wandeling waarbij je veel wilt fotograferen met je smartphone. En mocht je de laatste kilometers in het donker moeten lopen, dan bereik je dankzij de zaklampfunctie probleemloos je pleisterplaats. ■

Door als westerse consument een WakaWaka-product te kopen draag je bij aan een project naar keuze en zo ‘deel je de zon’.

Maak kans op een WakaWaka Power+

Je kunt deze zonnige gadget winnen door mee te doen met onze TRINLkwizz, zie pagina 20.

Luuk Belgers (Vlodrop, 1986) is een allround natuurfotograaf met als werkgebied Midden-Limburg. Zijn interesse voor de natuurfotografie begon in 2009 met de aankoop van zijn eerste digitale spiegelreflexcamera. Sindsdien is fotograferen een passie en brengt hij zoveel mogelijk tijd met zijn camera in de natuur door. Luuk wil dat de kijker zich automatisch identificeert met het onderwerp op de foto. 'De foto moet de kijker kunnen raken, alsof deze als het ware naast mij stond op het moment van de afdruk.'

Zonnestralen

Als natuurfotograaf haal ik mijn energie ook vaak uit de zon, en dan het liefst uit dit soort majestueuze uitzichten. Een juiste combinatie van heldere nachten, weinig wind en veel vocht in de lucht levert deze fraaie beelden op. Zodra de zon in de ochtend opkomt, begint het schouwspel. De horizontale lichtstralen lichten de mist in het bos oranje op. Langzaamaan, als de zon hoger boven de horizon uitkomt, worden de stralen steeds krachtiger. Ik hoop nog altijd dat er een keer een ree op de achtergrond door de stralen heenloopt. Wie weet, ooit... ■

Bewoners rond Nederlandse luchthavens verenigen zich

Het water staat bewoners rondom de zes Nederlandse luchthavens (Schiphol, Lelystad, Rotterdam Eindhoven, Eelde en Beek) aan de lippen. Ze hebben zich verenigd in het Landelijk Bewonersberaad Luchtvaart (LBBL). Evenals de natuur- en milieuorganisaties vindt het LBBL dat de groei van de luchtvaart moet stoppen (zie nevenstaand bericht over manifest). Het bewonersberaad wijst op de ernstige geluidshinder, luchtvervuiling en toenemende veiligheidsrisico's die het groeiende vliegverkeer veroorzaakt. In Zuid-Limburg heeft de Alliantie Tegen Uitbreiding van Maastricht Aachen Airport zich bij het platform aangesloten. Rondom Beek zijn het met name de vrachtvliegtuigen die de overlast veroorzaken. Niet alleen een strop voor omwonenden, ook voor het toerisme in Zuid-Limburg.

Landelijk Protest Luchtvaartgroei

Om aan de zorgen uiting te geven en op te roepen tot ander beleid, organiseerde de LBBL, in samenwerking met milieu-organisaties, op 23 juni een Landelijk Protest Luchtvaartgroei in diverse steden in Nederland, waaronder Maastricht. Na het zomerreces zal het LBBL eisen en voorstellen presenteren aan de regering en het parlement. ■

Oproep aan kabinet 'Zet de luchtvaart op het juiste spoor'

Met het manifest 'Zet de luchtvaart op het juiste spoor' roept een aantal landelijke en provinciale natuur- en milieuorganisaties het kabinet op om de groei van vliegvelden, vluchten en vliegoverlast in Nederland een halt toe te roepen. De volumegroei heeft behalve voor de omgeving van Schiphol ook consequenties voor de regionale luchthavens waarnaar wordt uitgeweken. Ook daar wordt de druk op de leefomgeving steeds groter.

Een 'halt' aan de luchtvaart moet bijdragen aan een veilig klimaat, vermindering van geluids- en luchtvervuiling en een groener en gezonder Nederland. Ook moet er een einde komen aan de onverantwoordelijke uitzonderings-positie van de luchtvaart. Dat betekent reguliere belastingen en accijnzen invoeren voor de luchtvaart (en dus een hogere prijs voor vliegtickets), meedoen in de klimaatafspraken en eerlijke en volledige informatie verstrekken over milieueffecten en overlast. Ook vragen de natuur- en milieu-organisaties aan het kabinet te investeren in verbetering en vergroening van het trein- en busvervoer binnen Europa, waarmee een aantrekkelijker en betaalbaar alternatief voor vliegreizen kan worden gerealiseerd. Met specifiek beleid voor intercontinentaal vervoer moet het kabinet de luchtvaart-maatschappijen aanzetten tot innovatie voor een schone luchtvaart in de toekomst.

Ook Zuid-Limburg heeft te maken met een groeiende overlast van het toegenomen vliegverkeer, met name door vrachtvluchten van en naar Maastricht Aachen Airport.

Via de website van de Natuur en Milieufederatie Limburg kunt u dit luchtvaartmanifest ondertekenen. Zie ook www.luchtvaartmanifest.nl ■

Toename klachten overlast Maastricht Aachen Airport

Het aantal klachten over het vliegverkeer van Maastricht Aachen Airport was het laatste half jaar van 2017 vier keer zo hoog als over dezelfde periode in 2016. Het aantal klachten steeg van 1884 naar 7619. Vermoedelijke oorzaken van deze toename zijn de (beperkte) groei van passagiersvervoer en met name de komst van extra zware vrachtvliegtuigen. Niet alleen blijken er meer klachten te zijn binnengekomen, ook is het gebied waar de klachten vandaan komen groter. De Alliantie Tegen Uitbreiding MAA concludeert hieruit dat een veel groter gebied in Zuid-Limburg dan voorheen hinder heeft van de groei van MAA. ■

GUVB verliest kort geding bij bestuursrechter

Begin dit jaar spande de Stichting Geen Uitbreiding Vliegveld Beek (GUVB) mede namens de Alliantie Tegen Uitbreiding MAA en twintig omwonenden een kort geding aan tegen de Staat (minister Cora van Nieuwenhuizen van Infrastructuur & Waterstaat) om een einde te maken aan het gedogen van het gebruik van de 250 meter 'stopway' als verlengde startbaan voor het opstijgen van extra zware vrachttoestellen op Maastricht Aachen Airport, vooruitlopend op het nieuwe Luchthavenbesluit. De kort geding-rechter verklaarde de klagers niet-ontvankelijk en verwees ze naar de bestuursrechter. Deze stelde de bezwaarmakers niet in het gelijk. Daarmee kan de gedoogconstructie voorlopig dus doorgaan. Vanwege eerdere fouten in de berekening van de milieueffecten wordt de procedure van het Luchthavenbesluit opnieuw doorlopen. Afhankelijk van de uitkomsten op de milieueffecten zal het gedogen straks al dan niet worden omgezet naar legaal gebruik van de volledige startbaan.

Succes

Naast teleurstelling kent het verzet van GUVB ook enig succes. MAA heeft besloten dat er tussen 6.00 en 7.00 uur geen vrachtvliegtuigen meer mogen vertrekken en landen. Verder ontmoedigt het vliegveld vluchten na 19.00 uur door vanaf dat tijdstip hogere tarieven te heffen. Het lijkt erop dat de acties opleveren dat MAA in de toekomst meer rekening gaat houden met het leefklimaat in de kernen rondom het vliegveld en in heel Zuid-Limburg. In ieder geval blijven GUVB en de organisaties verenigd in de Alliantie ijveren voor een gezond leefklimaat. ■

Afgelopen tijd hebben we al vaak van de zon mogen genieten. Op sommige dagen was de temperatuur zelfs extreem hoog. Je denkt dan al gauw aan lekker buiten zijn in de zon, misschien zelfs heerlijk op het strand. Maar diezelfde zon kan ook 'gratis' energie leveren. Daarom zien we steeds meer daken vol liggen met zonnepanelen. Uw eigen 'stroomfabriekje' op het dak? Goed voor het milieu én voor de portemonnee.

Eigen stroomfabriek op het dak

Wat is zonne-energie eigenlijk?

Zonne-energie is duurzame energie die wordt opgewekt door de zon. De zon is een ster met een onuitputtelijke bron van schone en duurzame energie. De zon levert de aarde ongeveer 2500 maal zoveel energie als we met z'n allen in totaal verbruiken. Ook in Nederland schijnt de zon voldoende om er stroom mee op te wekken of water mee te verwarmen.

Zelf gebruik maken van zonne-energie?

Er zijn verschillende manieren om thuis gebruik te maken van zonne-energie. Het vaakst zien we zonnepanelen of zonnepannen op daken. Deze zonnepanelen vangen het zonlicht op en zetten dit via een omvormer om in stroom. Dan is er de zonneboiler. Deze zet zonlicht om in warmte. Op die manier kunt u bijvoorbeeld water verwarmen voor het douchen. Een derde manier om de zon te gebruiken zien we veelal in Spanje, niet in Nederland. Door zogenaamde spiegels te richten op een klein oppervlak komt hitte vrij. Van die hitte wordt vervolgens stoom gemaakt waarmee elektriciteit wordt opgewekt. Dit noemen we thermische zonne-energie.

Beter voor het milieu?

Zonne-energie is schoner en beter voor het milieu dan energie uit fossiele brandstoffen als olie, aardgas en steenkool. Bij de productie van zonne-energie komen namelijk geen schadelijke stoffen vrij en wordt geen afval geproduceerd. Bovendien maakt het opwekken van zonne-energie geen geluid wat voor veel mensen een belangrijke reden is om zelf zonne-energie op te wekken. ■

Lekker wandelen langs het water?

Vraag een gratis waterwandeling aan bij de NMF Limburg

Waterwandelingen

Onder begeleiding van een deskundige gids wandel je dwars door natuurgebieden, langs beken en vennen. De gids vertelt je over waterbeheer en -kwaliteit en het belang daarvan voor mensen, dieren en planten. Na de wandeling weet je waarom saaie kaarsrechte kanaaltjes omgetoverd worden tot meanderende beken en op welke manieren wateroverlast wordt bestreden. Hoe we omgaan met klimaatverandering en wat we doen om verdroging of vernatting van onze omgeving te voorkomen.
Een waterwandeling is het hele jaar door gratis te boeken via de NMF Limburg.
Duur: circa 2 uur (3 tot 5 kilometer).
Doelgroep: alle leeftijden.

Locaties

De wandelingen worden georganiseerd in heel Limburg, namelijk in: Geysteren, Neer, Horst, Weert, Mariapeel, Roermond, Echt, Susteren, Eys, Meerssen, Elsloo, Itteren, Valkenburg en Haanrade.

Wandeling aanvragen

Je kunt een waterwandeling bij de NMF Limburg boeken door te bellen met het secretariaat, tel. 0475-386410. Mailen kan ook: info@nmflimburg.nl o.v.v. waterwandeling. Vermeld in de e-mail altijd jouw adresgegevens en telefoonnummer, de gewenste locatie van de wandeling, datum, tijdstip en het aantal deelnemers.

NMF Limburg

De Natuur en Milieufederatie Limburg (NMF Limburg) en de circa 100 bij haar aangesloten organisaties zetten zich in voor natuur én een gezonde leefomgeving in Limburg. Een van de doelen is het vergroten van het milieubewustzijn.
De NMF Limburg doet dit onder meer door het aanbieden van waterwandelingen in Limburg. De waterwandelingen (onder leiding van ervaren gidsen) worden in opdracht van Waterschap Limburg georganiseerd. Kijk voor meer informatie op de website: www.nmflimburg.nl

Waterschap Limburg

Waterschap Limburg is een overheidsorganisatie en zorgt in de provincie Limburg voor veilige dijken, droge voeten, schoon water en voldoende water. Het waterschap zet zich daar dagelijks voor in: met de omgeving, voor de omgeving!
Het waterschap werkt graag samen met andere partijen en zoekt altijd naar verbinding. Samen zorgen we ervoor dat het in Limburg goed wonen, werken en recreëren is langs het water.
Meer informatie vind je op: www.waterschaplimburg.nl

natuur en milieu limburg federatie

waterschap limburg
met de omgeving, voor de omgeving

NATIONALE POSTCODE LOTERIJ

App Tijdreizen in Limburg: TRINL

Wil je weten waar je naartoe gaat, dan moet je ook weten waar je vandaan komt. Dat is het motto van de App Tijdreizen in Limburg (TRINL) die de Natuur en Milieufederatie Limburg najaar 2015 uitbracht.

TRINL geeft een bijzondere kijk op het Limburgse landschap door de eeuwen heen. Met de App reis je door de tijd en zie je hoe Limburg er vroeger uitzag. De meest bijzondere kaarten zijn de Tranchotkaarten (1800). Deze unieke kaarten zijn de eerste échte topografische kaarten van Limburg. Voor het eerst zijn de kaarten digitaal passend gemaakt voor gebruik met GPS. ■

Ons Limburgs landschap nog beter leren kennen? Doe dan mee met de TRINLkwizz!

De kwizzvragen hebben betrekking op een onderwerp waarbij de Natuur en Milieu-federatie Limburg nauw betrokken is.
Het onderwerp wordt aangegeven op een van de kaarten in TRINL.
U vertelt ons om welk onderwerp het gaat.
Dit achterhaalt u gemakkelijk door TRINL te raadplegen.

TRINLkwizz

Nieuwe kwizzvraag

Welk bedrijven-complex ligt anno 2018 op de plaats van de blauwe marker?

Weet u het antwoord?

Mail uw antwoord naar info@nmflimburg.nl onder vermelding van TRINLkwizz. Onder de goede inzendingen wordt een WakaWaka Power+, een slim ontworpen combinatie van powerbank/oplader en (zak)lamp op zonne-energie, verloot. ■

Winnaar TRINL kwizzvraag Limburgs Milieu 01 2018

'Welk bezoekerscentrum ligt anno 2018 op de plaats van de blauwe marker?'
Het juiste antwoord is: Buitencentrum de Pelen te Ospel. De gelukkige winnaar is Phlip Bossenbroek.

Limburgs Milieu is een uitgave van de Natuur en Milieufederatie Limburg
De Natuur en Milieufederatie Limburg werd opgericht in 1971. De stichting zet zich al ruim 45 jaar in voor natuur en landschap, een gezond leefmilieu en duurzaamheid in Limburg. Zij doet dit samen met de circa honderd bij haar aangesloten organisaties. Dit werk kan de NMF Limburg doen dankzij giften, overheidsbijdragen en subsidies van onder meer de provincie Limburg en de Nationale Postcode Loterij.

Redactie: Lilian Rippe, Len Dumont

Aan dit nummer werkten mee:
Misjel Lemmens, Bert Dierick, Nicole Wijnands, Richard Wijnands, Saskia van de Wiel, Luuk Belgers, Eric Peters, Hans Heijnen, Carel van der Zanden, Bart Cobben, Marloes Fransen, Karin Timmermans, de geïnterviewden en fotografen.

Abonnementen en adreswijzigingen:
Limburgs Milieu verschijnt vier maal per jaar. Een jaarabonnement kost €12,50. Betaling geschiedt middels acceptgiro of automatische incasso. Natuur- en milieuorganisaties die bij de NMF Limburg zijn aangesloten, ontvangen het tijdschrift gratis.
Wil je een abonnement?
Stuur een e-mail met daarin je naam en adresgegevens naar: info@nmflimburg.nl

Redactionele bijdragen:
Bijdragen kunnen alleen na overleg met de redactie worden ingediend. Auteurs zijn verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikel. Plaatsing van een artikel hoeft niet te betekenen dat de vermelde meningen de visie van de redactie of van de NMF Limburg weerspiegelen.

Redactieadres:
Natuur en Milieufederatie Limburg
Gevestigd in Het GroenHuis
Godsweerderstraat 2, 6041 GH ROERMOND
T 0475 - 386 410
www.nmflimburg.nl
info@nmflimburg.nl

Je vindt de NMF Limburg op:

Vormgeving & drukwerk:
Grafigroep Zuid, Swalmen

sCGm ISO 14001 gecertificeerd

Dit magazine is geproduceerd door Grafigroep Zuid onder gecontroleerde omstandigheden conform ISO 14001 Grafimedia getoetst door de SCGM, Certificaatnummer SCGM: MMS-2017.03.02

FSC MIX Paper from responsible sources FSC® C006586 www.fsc.org

Limburgs Milieu is gedrukt op gecertificeerd FSC®-papier.

De **Nationale Postcode Loterij** is medefinancier van diverse projecten van de NMF Limburg.

Het uitgeven van Limburgs Milieu wordt mede mogelijk gemaakt door een financiële bijdrage van de **provincie Limburg**.

advertentie

Ben *jij* die enthousiaste Watergids die wij zoeken?

Vrijwilliger

Zin in een leuke job? De Natuur en Milieufederatie Limburg zoekt versterking in haar voorlichtingsteam. Het team verzorgt wandelingen langs Limburgse wateren voor scholen, vrouwen-, ouderen- en jongerenorganisaties, wijk- en buurtraden en natuur- en milieugroepen.

De Natuur en Milieufederatie Limburg en de circa honderd bij haar aangesloten organisaties zetten zich in voor natuur én een gezond leefmilieu in Limburg. Als voorlichter/gids verzorg je wandelingen langs de Limburgse beken en vertel je over de taken van de Limburgse waterschappen. Bij wandelingen in je eigen regio geef je informatie over beekherstelprojecten en het werk van het waterschap dat ervoor zorgt dat we droge voeten houden. Uiteraard krijg je voordat je begint een korte opleiding.

Herken jij je in het profiel?
Je hebt affiniteit met water, natuur en landschap en bent sociaal betrokken. Je bent enthousiast en praat gemakkelijk. Je deelt graag kennis en brengt informatie op een heldere wijze over. Je hebt ervaring in het geven van presentaties. Je kunt je gemakkelijk in anderen verplaatsen en weet de informatie af te stemmen op je doelgroep. Je beheerst de Nederlandse taal goed. Je bent representatief, flexibel en bereid om met grote regelmaat op wisselende dagen en uren voorlichting te geven. Je bent in het bezit van een auto en rijbewijs. Je hebt een computer en kunt er op werken. Je bent bereid relevante trainingen te volgen.

Vergoeding?
Voor elke wandeling krijg je een vergoeding plus reiskosten. Daarnaast sluiten we een vrijwilligersovereenkomst met je af met een collectieve ongevallen- en WA-verzekering.

Leuke job! Heb je er zin in? Reageer!
Schrijf een korte brief met motivatie, achtergrond en eventuele ervaring en mail deze samen met je CV naar k.timmermans@nmflimburg.nl. Voor meer informatie kun je contact op nemen met Karin Timmermans 0475 – 386410. ■